

Vlaanderen
is diervriendelijk

Huisdierwijzer pangasius

Pangasianodon hypophthalmus
Pangasius hypophthalmus
Pangasius sutchi

DEPARTEMENT
OMGEVING

vlaanderen.be/huisdierinfo

HUISDIERWIJZER: PANGASIUS

Pangasianodon hypophthalmus
Pangasius hypophthalmus
Pangasius sutchi

INHOUD

1 Overzicht 3
2 Natuurlijk gedrag en behoeften 4
3 Huisvesting en verzorging 5
3.1 Huisvesting 5
3.1.1 Gezelschap 5
3.1.2 Water 5
3.1.3 Bodembedekking en inrichting 6
3.1.4 Verwarming 6
3.1.5 Filter 6
3.1.6 Belichting 6
3.2 Voeding 7
3.3 Verzorging 7
4 Gedrag en omgang met het dier 8
5 Gezondheid 8
5.1 Voortplanting en bijhorend gedrag 8
5.2 Meest voorkomende gezondheidsproblemen 8
6 Aankoop of adoptie 10
7 Kosten 10

1 OVERZICHT

Voer
Ik ben een gemakkelijke alleseter: met een afwisseling van algen, droogvoer en diepvriesvoer ben ik zeer tevreden.

Koop me niet!
Laat je niet misleiden door het kleine visje in de winkel: ik word al snel 70 tot 150 cm groot en heb na 2 jaar al een enorm aquarium of verwarmde vijver nodig.

Filter
Ik produceer veel afval. Een goede filter is daarom onontbeerlijk om het water proper te houden.

Gezondheid
Ik ben robuust en word niet snel ziek. Als ik ziek word, raadpleeg dan een dierenarts die gespecialiseerd is in vissen.

Agressief
Ik ben agressief en eet alles wat in mijn bek past. Hou mij niet met kleinere vissoorten, want die eet ik op.

Sociaal
Ik ben graag samen met vissen van dezelfde soort en grootte. Hou me in een groep van minstens drie vissen.

Verwarmd verblijf
Ik heb een zéér groot tropisch zoetwateraquarium of een binnenhuisvijver nodig, met een goede filter en verwarming.

2 NATUURLIJK GEDRAG EN BEHOEFTEN

De pangasius is een tropische zoetwatervis uit de Mekong-rivierdelta van Vietnam. Er zijn verschillende soorten bekend in het geslacht *Pangasius*. De bekendste is de *Pangasianodon hypophthalmus* (ook wel *Pangasius hypophthalmus*), die wordt gehouden voor aquacultuur en ook geregeld in de aquariumhandel wordt aangeboden. Deze vis kan je om te eten als pangasiusfilet in de winkel kopen. De soort stond vroeger bekend als *Pangasius sutchi* en wordt soms nog onder deze naam als aquariumvis aangeboden. In de dierenwinkel worden ze ook wel de 'blauwe haai', 'meerval-haai', 'Thaise meerval', 'Siamese haai', 'iriscendente katvis' of 'reuzemeerval' genoemd. De vissen komen zowel voor in meren als in rivieren met wisselende watertypes in Azië. De vissen worden vaak jong aangeboden, als ze ongeveer 15 cm zijn. Ze groeien in 2 jaar uit tot vissen van 3 kg die 70 tot 150 cm groot worden. Ze stellen weinig eisen aan de waterkwaliteit en het voer, maar hebben wel veel ruimte nodig.

De pangasius is een meervalsoort die graag zwemt in de onderste en middelste waterlagen. De jonge dieren vormen vaak scholen. De oudere dieren leven eerder alleen of vormen enkel tijdens het paarseizoen kleine groepen. Ze leven op een diepte tot wel 30 meter en rusten in de modder. Ze wroeten ook graag met hun baardharen in de modder en zorgen daarmee snel voor troebel water. Troebel, onklaar water is voor de pangasius geen probleem aangezien het dier over een goede reuk- en tastzin beschikt. Ook zuurstofarm water is geen probleem, want de dieren kunnen zuurstof uit het water halen met hun kieuwen, maar ook uit hun zwemblaas of ze kunnen lucht ophappen. Daardoor overleven de dieren tot zeker 15 minuten zonder water.

Deze vissen zijn werkelijk alleseters en ook kannibalisme komt voor. Tijdens de kweekperiode moeten de vissen regelmatig op basis van grootte gescheiden worden, omdat anders de snelgroeiende exemplaren de kleinere dieren opeten.

Indeling in het dierenrijk

Rijk	*Animalia* (dieren)
Stam	*Chordata* (chordadieren)
Klasse	*Actinopterygii* (straalvinnigen)
Orde	*Siluriformes* (meervalachtigen)
Familie	*Pangasiidae* (reuzenmeervallen)
Geslacht	*Pangasius*
Soort	*Pangasius sutchi*

3 HUISVESTING EN VERZORGING

3.1 HUISVESTING

De pangasius wordt enorm groot en heeft daarom veel ruimte nodig. Een jong exemplaar kan je houden in een ruim zoetwateraquarium van 300 x 100 x 100 cm (lengte x breedte x hoogte). Hou de vis hierin tot hij 30 cm lang is. Een vuistregel is dat de lengte van het aquarium minimaal tien keer de lengte van de grootste vis in het aquarium moet zijn. Voor een soort die meer dan 1 m groot wordt, heb je dus een heel ruime vijver nodig. Aangezien het heel lastig en kostbaar is om een tropische vijver te voorzien, begin je bij voorkeur niet aan deze vis. Mensen die toch zo een dier kopen, komen hierdoor na een aantal jaar in de problemen, en ze doden dan de vis of staan hem af aan mensen met een groter aquarium of tropische vijver (met een grootte van minimaal enkele meters). **Koop deze vis dus liever niet!**

De vissen kunnen lucht happen om te ademen. Voorzie daarom een luchtlaag tussen de bovenste waterrand en het deksel. Dek het aquarium wel af of voorzie hoge wanden, zodat de dieren niet uit het aquarium op het droge kunnen springen. Bij hevig stoten, trillingen of lichtflitsen kunnen de dieren schrikken en tegen het glas zwemmen. Voorzie dus een rustige plaats. Ook kan je ervoor kiezen de achterwand en de zijkanten te bedekken, want dit geeft de dieren meer rust.

3.1.1 Gezelschap

Als hij jong is, kan deze vis nog wel bij andere grote vissen gehouden worden, maar ze eten alles op wat door hun bek kan. **Alle kleinere, rustigere vissen kunnen ze als voedsel beschouwen**. Meer informatie over het kiezen van vissen.

Het zijn van nature scholenvissen, die dus het beste **met een aantal samen** worden gehouden. Omdat de dieren zoveel ruimte nodig hebben en tegenover elkaar agressief kunnen zijn, worden ze vaak met slechts twee of drie gehouden.

3.1.2 Water

De pangasius stelt **weinig eisen aan de waterkwaliteit**. Leidingwater is voldoende. Een matige tot harde waterhardheid van 9-16 dGH en een neutrale pH van 6,5 tot 7,5 is ideaal. Regelmatig onderhoud en een goed werkende filter houden de waterkwaliteit goed. Controleer het leidingwater en corrigeer eventueel de waterwaarden door een waterverbeteraar toe te voegen die je kan kopen in de aquariumwinkel.

Schommelingen in de waterwaarden bezorgen de vissen veel stress. Vermijd dit zoveel mogelijk. Voeg daarom de waterverbeteraar eerst in een emmer bij het water waarmee je gaat verversen, en laat dit een dag staan. De chemische reactie gebeurt in de emmer. Daarna voeg je tijdens de waterverversing gelijkmatig het water met de verbeterde samenstelling toe.

3.1.3 Bodembedekking en inrichting

Als bodembedekking is **zand of fijn grind** aangewezen. De vissen kunnen in de bodem woelen, dus let erop dat het grind geen scherpe kantjes heeft, zodat de vissen er zich niet aan kwetsen. Spoel de bodembedekking voor het gebruik grondig uit tot het spoelwater helder is. Zorg dat het grind achteraan in het aquarium hoger ligt, zodat vuil naar voren komt en gemakkelijk af te hevelen is. Dit zorgt ook voor voldoende bodemdiepte voor de plantenwortels achteraan in het aquarium.

Grove sterke **planten** kunnen ze wel waarderen **als beschutting**, maar ze zullen hier verder weinig aandacht aan besteden. Omdat de vissen zo groot worden is het vooral belangrijk om ze **veel ruimte** te geven. Als je veel planten of hout in het aquarium plaatst, dan neemt dit zwemruimte in, en dat is niet goed voor deze vissen.

3.1.4 Verwarming

Pangasiussen zijn tropische vissen en hebben een watertemperatuur nodig tussen **23 en 27 °C**. Gebruik een verwarmingselement om de temperatuur stabiel te houden. Kies een thermostaat die qua vermogen past bij het watervolume in het aquarium. Met een thermometer kan je de temperatuur nauwkeurig controleren. Zet de verwarming uit tijdens werkzaamheden in het aquarium, want anders gaat die kapot of verbrandt ze. Voor een natuurlijk effect kan je tijdens de nacht de temperatuur 1 tot 2 °C laten zakken.

3.1.5 Filter

Pangasiussen zijn grote, vervuilende vissen. Er is een sterke biologische en mechanische filter nodig die voldoende groot is. De grootte van de filter hangt af van het aantal vissen in je aquarium. Vraag hiervoor advies in de aquariumspeciaalzaak of aan ervaren aquaristen. De uitstroom mag sterk zijn omdat deze vissen ook in rivieren voorkomen. Het zijn zeer sterke vissen, die niet snel last hebben van te veel waterstroming. Ze gedijen echter ook goed in langzaam stromend water.

Zelfs met een filter moet je geregeld een deel van het water verversen. Onzichtbare afvalstoffen stapelen zich namelijk geleidelijk op in het water. Door wekelijks 1/5de van de aquariuminhoud te vervangen, kan je plotselinge schommelingen in de waterkwaliteit vermijden. Vervang de filterwatten wanneer ze vuil zijn of dichtslibben.

3.1.6 Belichting

De vissen zien slecht en hebben weinig belichting nodig. Je kan de verlichting kiezen die je zelf mooi vindt en die de planten nodig hebben.

3.2 VOEDING

De pangasius is een **omnivoor** en eet dus alles. Je kan zowel plantaardige voeding als dierlijke voeding geven in de vorm van droogvoer, diepvriesvoer en levend voer. In de handel vind je voor deze vis voer dat ook in de commerciële aquacultuur gebruikt wordt. Hiervan groeien ze goed. Als ze spaarzaam gevoerd worden, groeien ze iets langzamer, maar pas dan op dat de vis niet mager wordt. Sommigen denken dat je een vis klein kan houden door hem weinig te voeren, maar dit is niet waar.

Afwisseling is heel belangrijk voor een goede gezondheid. Wissel daarom geregeld af tussen de verschillende soorten voer. Voer zoveel als de vissen in enkele minuten kunnen opeten. Voer niet meer, want de resten voer vervuilen het water sterk en te veel voer doet de vissen vervetten. Sterke, dikke vissen mogen gerust eens een voermoment of een dag overslaan, mits ze in goede conditie verkeren. Het dier zal het zeer waarderen als je het regulier voer aanvult met vlees of vis. Pas op: kleinere vissen kunnen als voedsel worden beschouwd en zijn dus niet veilig voor de pangasius!

3.3 VERZORGING

Dagelijks

- Controleer de temperatuur en filterwerking
- Voer de vissen elke dag een kleine portie
- Bekijk of ze hun normale gedrag vertonen

Minstens één keer per week

- Controleer de waterwaarden
- Hevel ongeveer 1/5de van het water af, samen met plantenresten en vuil. Voeg nadien nieuw water toe met dezelfde temperatuur als het aquariumwater
- Vervang de vuile filterwatten

Maandelijks

- Als de filter vuil is, spoel je het filtermateriaal uit. Doe dit tijdens een waterverversing met oud aquariumwater van dezelfde temperatuur. Zo blijven de goede bacteriën in het filtermateriaal aanwezig

(Half)jaarlijks

- Na 6 tot 12 maanden moet je de lampen vervangen. Ze geven dan minder licht of ze gaan stuk

4 GEDRAG EN OMGANG MET HET DIER

Hanteer de dieren zo weinig mogelijk om ze geen stress te geven. Als je de vissen wil vangen, dan kan je een vangklok of een net gebruiken. Vanuit de aquacultuur zijn speciale netten en visvang- en draagdoeken beschikbaar, waarin een grote vis kan worden gewikkeld als een onderzoek nodig is. Omdat het dier zo groot is, moet je mogelijk naar een vijverwinkel gaan om de juiste materialen te vinden. Voorzie bijvoorbeeld een voldoende groot vangnet en een grote zware kuip om de dieren in te vervoeren of te vangen wanneer dat nodig is.

Om de dieren te transporteren zet je eerst een bak of transportzak klaar en vul je deze half met water uit het aquarium. Vang de vissen rustig en breng ze onmiddellijk over in de bak of zak. Hou de tijd uit het water zo kort mogelijk zodat de vissen niet te veel stress krijgen. Sluit de bak of zak en zorg dat die half gevuld is met water en half met lucht. Pak het geheel in met isolatiemateriaal, zoals bubbelfolie, en eventueel krantenpapier. Zo blijft het water op temperatuur en in het donker blijven de vissen rustiger. Transporteer de vissen voorzichtig zodat ze niet te veel heen en weer klotsen.

5 GEZONDHEID

5.1 VOORTPLANTING EN BIJHOREND GEDRAG

Pangasiussoorten paren in de natuur tijdens het regenseizoen. De vis weet dat het tijd is om te paren doordat de concentraties van meststoffen in het water plotseling sterk verdund worden door de regen. De vrouwelijke dieren herken je aan hun enorme buik, vol met kuit. Ook is de geslachtsopening anders bij vrouwelijke dieren.

De vrouwelijke pangasius legt na de bevruchting 200 tot 800 eieren met 1 mm doorsnede in stromend water. De eieren zakken naar de bodem en komen na 1,5 tot 2 dagen uit. De eerste weken zullen de jonge larven nog niet eten. Ze hebben een dooierzak en blijven rustig hangen in het water. Pas na 1 dag ontwikkelt zich de bek en na 11 tot 12 dagen is het maagdarmstelsel voltooid. Vanaf 2 weken beginnen de dieren op visjes te lijken en zijn ze 1,3 cm groot. Enkele weken nadat ze zijn uitgekomen, zwemmen de jonge vissen in scholen en beginnen ze te eten. De jonge dieren kan je met artemia of direct met speciaal opfokvoer grootbrengen. Het voer moet iedere week groter worden en passen bij de grootte van de bek van de vis.

In de natuur vallen veel jonge vissen ten prooi aan grotere soortgenoten en andere vissen. De sterkste en snelst groeiende vissen blijven leven.

5.2 MEEST VOORKOMENDE GEZONDHEIDSPROBLEMEN

Vissen die ziek zijn hangen vaak stil, knijpen de vinnen dicht, happen naar lucht en/of bewegen abnormaal. De vinnen van gezonde vissen moeten mooi openstaan en egaal ogen. Een dierenarts gespecialiseerd in vissen of in aquacultuur kan je ook meer vertellen over deze soort.

Als de vissen zich abnormaal gedragen, controleer dan altijd eerst de waterkwaliteit, de filtering en de temperatuur van het aquarium. Als de vissen naar lucht happen of hoog in het aquarium bij het wateroppervlak hangen, dan is er zeker iets mis.

De meest voorkomende problemen zijn:

- **Nitraatvergiftiging**
  Symptomen: diepe kleuren en snelle of zware kieuwbewegingen.
  Ververs direct 1/3de van het water met water met dezelfde temperatuur. Doe dat nog eens enkele uren later. Controleer onmiddellijk de filterwerking en kijk of er geen rottend afval in het aquarium ligt.
- **Foutieve pH-waarde**
  Symptomen: De vissen schieten door de bak of zijn compleet apathisch.
  Ververs onmiddellijk 1/3de van het water met water met dezelfde temperatuur. Herhaal dit na enkele uren. Zoek de oorzaak van de pH-verandering.

Niet alleen afwijkende waterwaarden, maar ook tal van kiemen en parasieten kunnen ziektes veroorzaken. Raadpleeg een gespecialiseerde dierenarts voor vissen. Als de vissen uitzichtloos ziek zijn en lijden, dan kies je beter voor euthanasie. Let op als je medicatie geeft: verwijder altijd eerst de actieve kool uit de filter want anders haalt die de medicatie uit het water. Na een medicijnenkuur ververs je een deel van het water en filter je over actieve kool om de laatste restjes medicatie te verwijderen. Hou er rekening mee dat sommige medicijnen dodelijk zijn voor garnalen of kreeften.

De meest voorkomende ziektes en aandoeningen zijn:

- **Kweekfouten**
  Symptomen: bolle of kromme rug, afwijkende vormen, rare bewegingen, korte levensduur.
  Door de hoge mate van inteelt komt het vaak voor dat kweekvormen in de dierenwinkel afwijkingen vertonen. Kies gezonde vissen en voorkom te veel inteelt in je eigen aquarium.
- **Witte stip**
  Symptomen: de vis heeft letterlijk witte stippen op de schubben en vinnen. Vaak zijn ze lusteloos en eten weinig.
  Vaak zijn slechte leefomstandigheden de oorzaak van een uitbraak. Verbeter de waterkwaliteit en behandel met geschikte medicatie volgens het advies van je dierenarts.
- **Buikwaterzucht**
  Symptomen: dikke buik, schubben staan open (zoals een dennenappel), uitpuilende ogen.
  Vaak is dit een symptoom van een andere infectie die de nieren aantast. Behandel met geschikte medicijnen volgens advies van je dierenarts of dood de vis als de ziekte al te ver gevorderd is.
- **Vinrot**
  Symptomen: de randen van de vinnen vervallen, ze hebben vaak witte randen. De vinnen worden steeds korter. Controleer of er geen andere vissen aan de vinnen bijten.
  Vaak is dit een gevolg van een te lage watertemperatuur. Verhoog de temperatuur en behandel met geschikte medicijnen volgens het advies van je dierenarts.
- **Vistuberculose, Vis-TBC, VisMycobacterium of VisMB**
  Symptomen: wonden die niet genezen, een opgeblazen vis, afstaande schubben, builen over het hele lichaam, regelmatige sterfte van een vis terwijl de omstandigheden goed zijn.
  Laat de diagnose stellen door een dierenarts. Vistuberculose kan niet afdoend behandeld worden. Het beste is de vis op een snelle manier uit zijn lijden te verlossen. Vis-TBC kan een chronisch probleem vormen eens je het in je aquarium hebt. Het is bijna niet weg te krijgen zonder het aquarium volledig leeg te halen en opnieuw te beginnen. Vaak is de beste oplossing om de omstandigheden optimaal te houden, zodat de overblijvende vissen voldoende weerstand kunnen bieden. Ze kunnen dan nog lange tijd gezond blijven.

6 AANKOOP OF ADOPTIE

Pangasiussen zijn wegens hun grootte geen goede vis om in aquaria te houden. Het is een consumptievis die in Azië op grote schaal gekweekt wordt in zeer grote vijvers. Kies alleen voor deze vis als je inderdaad bereid bent te investeren in een zeer groot aquarium van enkele meters of een binnenhuisvijver hebt.

Voor je pangasiussen koopt, moet je over een aantal punten nadenken:

- Heb je een geschikt en ruim onderkomen voor deze vissoort?
- Zijn eventuele medebewoners in het aquarium compatibel met deze soort?
- Kan er iemand de vissen verzorgen als je op vakantie bent?
- Kan je 12 tot 20 jaar voor de vissen zorgen?
- Weet je hoe je een aquarium moet onderhouden?
- Wil je 15 tot 20 euro per maand betalen aan elektriciteit, water en visvoer?

Alvorens vissen te gaan kopen moet het aquarium opgestart zijn. De filter heeft tijd nodig om goed te gaan werken. Start je aquarium minstens enkele weken op **voordat** je vissen gaat kopen.

De vissen zijn verkrijgbaar in dierenwinkels en aquariumspeciaalzaken of via mensen die hun te grote vissen online aanbieden. Helaas wordt deze vis klein gekocht en weten mensen vaak niet hoe groot en vraatzuchtig dit dier kan worden. Koop alleen vissen die er gezond uitzien, met gladde vinnen, een heldere glans en blinkende ogen. Het beste hou je enkele vissen van dezelfde soort samen. Koop alleen vissen als je zeker weet hoe je ze moet verzorgen en dat ze in je aquarium of vijver passen. Als je bij een handelszaak koopt, dan is de consumentenwetgeving van toepassing en heb je een wettelijke garantie op de gezondheid van de dieren.

Wees kritisch en durf vragen te stellen. Als koper ben je verantwoordelijk voor een goede keuze. Koop geen zwakke of zieke dieren, want zo hou je foutieve handel in stand. Let goed op of de dieren geen verwondingen of vervormingen hebben. Als je verwaarloosde dieren opmerkt, dan kan je dit melden bij de Dienst Dierenwelzijn op het Meldpunt verwaarloosde of mishandelde dieren.

Lees alles over de aankoop het transport en de introductie van nieuwe vissen in het aquarium.

7 KOSTEN

Een pangasius koop je vanaf 2 euro tot 6 euro per vis, afhankelijk van de beschikbaarheid.

De maandelijkse kosten bedragen ongeveer 15 tot 20 euro, inclusief het voer, de hogere water- en elektriciteitsrekening. Als je gaat kweken met de vissen, dan kan dit bedrag oplopen.

De aankoop van het aquarium en het toebehoren is een eenmalige investering. Je zal voor deze vissen echter een speciaal aquarium moeten laten maken dat voldoende groot is, of een binnenhuisvijver aanleggen. Reken op minimaal 1000 euro.

Postadres
Koning Albert II-laan 15 bus 548
1210 Brussel
vlaanderen.be/dierenwelzijn